

Data publikacji:01.04.2020r

Roślina: Zboża

Stan uprawy dla miejscowości : Piotrowice Świdnickie

Zboża ozime - rośliny w fazie koniec krzewienia do strzelania w źdźbło w zależności od terminu siewu. Zboża jare w fazach wschody do początek krzewienia wcześniej siane.

W ostatnim tygodniu wystąpiły niewielkie opady deszczu i śniegu 3,4 mm wilgotność wynosiła od 37 do 93 %, temperatury minimalne -5,6 - do -0,3 stopni C, maksymalne 2,2 do 16,1 stopni C. Prędkość wiatru do 7,6 m/s. W ostatnim tygodniu przymrozki do 5,6 stopni mogły uszkodzić młode siewki zbóż, a na pewno zaszkoziły rzepakom, będą przemarznięte pąki i popękane łodygi. Już widać uszkodzenia.

Zagrożenia:

Najważniejsze zwalczanie chorób podstawy źdźbła i mączniaka. Łamliwość źdźbła zbóż, której sprawcą jest grzyb *Oculimacula yallundae*, stanowi zagrożenie dla ozimin szczególnie w warunkach łagodnej zimy i chłodnej, mokrej wiosny. Szkodliwość tego patogenu polega na uszkodzaniu tkanek podstawy źdźbła, czego efektem jest zakłócanie transportu wody i substancji odżywczych oraz wyleganie roślin. Pierwsze objawy chorób mogą wystąpić jesienią w postaci **podłużnych, brunatnych, kreskowatych lub soczewkowatych nekroz** na pochwach liściowych. Bardziej charakterystyczne objawy mogą pojawić się w fazie strzelania w źdźbło, a nawet dopiero w fazie kłoszenia. Wcześniej przebieg choroby podstawy źdźbła może mieć charakter utajony. Pierwsze objawy choroby na zbożach ozimych można obserwować już jesienią. Mączniak prawdziwy zbóż i traw inkubuje w temperaturze 15 st. C ok. 5 dni po czym w zależności od przebiegu temperatury w okresie od 3 do 7 dni po infekcji pojawiają się na roślinach pierwsze objawy choroby. Szybki rozwój choroby następuje jednak w okresie późnowiosennym i letnim. Choroba opanowuje najpierw liście dolne, następnie stopniowo górne, a w sprzyjających warunkach może opanować całą roślinę łącznie z kłosem. Na liściach, pochwach liściowych, źdźbłach, przeważnie po wykłoszeniu, a niekiedy nawet na kłosach, występuje początkowo biały lub szarobiały nalot złożony z grzybni i zarodników konidialnych grzyba.

W okresie późniejszym nalot ten staje się wołokowaty, grubieje i przybiera barwę brunatnoszarą z licznymi czarnymi punktami (drobne kuleczki), będącymi owocnikami grzyba. Silnie porażone liście przedwcześnie zasychają, mogą też zamierać całe rośliny.

Całkowita ochrona fungicydowa zabiegu T1 powinna obejmować nie tylko zwalczanie chorób podstawy źdźbła, ale pełny zakres chorób. Dotyczy to zarówno podstawy źdźbła, jak i chorób liści.

Zalecenia:

Obserwacja plantacji w tych zmiennych warunkach pogodowych. Przygotować się na dobrą ochronę przeciw chorobom w pierwszym zabiegu.

Roślina: Rzepak ozimy

Stan uprawy dla miejscowości : Piotrowice Świdnickie

Rzepak- wysokość roślin do 30 cm, na słabszych zaczynają wybijać pędy główne. Dużo liści porażonych z zimy. Rzepaki większe bardzo ucierpiały od mrozu mniejsze trochę mniej. Objawy zobaczymy za kilka dni.

Zagrożenia:

Dłużej utrzymujące się takie warunki mogą sprzyjać presji chorób i szkodników.

Na liściach rzepaku po ruszeniu wegetacji mogą wystąpić objawy **czerni krzyżowych**, której sprawcą są różne gatunki grzybów z rodzaju *Alternaria*. **Po infekcji blaszki liściowe pokrywają się różnej wielkości ciemnymi plamami.** Objawy tej choroby rzepaku ozimego są najczęściej owalne, choć mogą także być nieregularnego kształtu. Na plamach najczęściej obserwuje się strefowanie i naloty składające się z trzonków i zarodników konidialnych. Czerni krzyżowych w tej fazie rozwojowej rzepaku powoduje ograniczanie asymilacyjnej powierzchni liści, przez co nie dochodzi do wytwarzania wystarczającej ilości asymilatów potrzebnych do dalszego rozwoju roślin.

Szara pleśń, którą wywołuje grzyb *Botrytis cinerea*, może pojawiać się w rzepaku na różnych etapach jego rozwoju. **Patogen ten w szczególności lubi infekować rośliny osłabione lub uszkodzone**, a jego szybkiemu rozprzestrzenianiu sprzyja zbytne zagęszczenie roślin na plantacji. Jeżeli po ruszeniu wegetacji wystąpią sprzyjające warunki w postaci wysokiej wilgotności i temperatury na poziomie 15°C, może dojść do porażenia liści, co objawi się w postaci początkowo wodnistych i nieregularnych plam. W takich miejscach dochodzi do gnicia roślin oraz pokrycia plam przez szary, gęsty i pylący nalot.

Do największego obniżenia potencjalnego plonu nasion rzepaku może dojść, kiedy na plantacji pojawi się **sucha zgnilizna kapustnych**. Próg ekonomicznej szkodliwości dla tej choroby rzepaku ozimego jest niższy niż w przypadku czerni krzyżowych i szarej pleśni i wynosi tylko 10-15% porażonych roślin. Sprawcą suchej zgnilizny jest grzyb *Phoma lingam*, a **straty plonu nasion przez niego spowodowane mogą wynieść nawet 50%, co jest wynikiem bardzo dotkliwym dla oczekiwanego zysku płynącego z uprawy rzepaku.** Patogen atakuje liście roślin, szyjki korzeniowe oraz formujące się pędy. Najgroźniejsze w skutkach jest porażenie podstaw pędów, ponieważ odcina przewodzenie wody i składników pokarmowych w roślinach, tym samym powodując jej niedożywienie.

Należałoby już wystawić naczynia na szkodniki aby monitorować ich wystąpienie.

Wiosną, jako pierwszy na plantacji rzepaku pojawia się **chowacz brukwiacek**, którego larwy żerują wewnątrz łodyg. W trakcie wzrostu roślin można zaobserwować charakterystyczne skrzywienie pędu w kształcie litery S. Uszkodzone w ten sposób łodygi rzepaku najczęściej pękają po przymrozkach lub obfitych opadach, zwiększając ryzyko porażenia przez choroby – głównie suchą zgniliznę krzyżowych, zgniliznę twardzikową i szarą pleśń. Podobne objawy towarzyszą zerowaniu larw **chowacza czterozębego** z tą

różnicą, że uszkodzony pęd rośnie prosto, jednak wolniej niż rośliny nie zaatakowane przez tego chrząszcza.

Progi ekonomicznego zagrożenia przez szkodniki rzepaku ozimego i jarego wg IOR-PIB, Poznań

Szkodnik	Termin obserwacji	Próg szkodliwości
Chowacz brukwiaczek	początek marca do końca marca	10 chrząszczy w żółtym naczyniu w ciągu 3 kolejnych dni lub 2-4 chrząszcze na 25 roślinach
Chowacz czterozębny	przełom marca i kwietnia	20 chrząszczy w żółtym naczyniu w ciągu 3 dni lub 6 chrząszczy na 25 roślinach
Chowacz podobnik	przełom kwietnia i maja	4 chrząszcze na 25 roślinach
Pryszczarek kapustnik	od początku opadania płatków kwiatowych	1 owad dorosły na 4 rośliny
Słodyszek rzepakowy	zwarty kwiatostan	1 chrząszcz na roślinie
	luźny kwiatostan	3-5 chrząszczy na roślinie

Zalecenia:

Obserwacja plantacji w tych zmiennych warunkach pogodowych. Przygotować się na dobrą ochronę przeciw chorobom i szkodnikom w pierwszym zabiegu.

Decyzje o zastosowaniu ochrony chemicznej należy podjąć na podstawie własnego monitoringu stanu fitosanitarnego plantacji i doświadczenia.

Decyzje o zastosowaniu ochrony chemicznej należy podjąć na podstawie własnego monitoringu stanu fitosanitarnego plantacji i doświadczenia.

Od 1 stycznia 2014 r. profesjonalni użytkownicy środków ochrony roślin mają obowiązek stosowania zasad integrowanej ochrony roślin.

w Zgodnie z ustawą z o środkach ochrony roślin:

- Środki ochrony roślin mogą być stosowane jeżeli zostały dopuszczone do obrotu i stosowania.
- Środki ochrony roślin należy stosować w taki sposób, aby nie stwarzać zagrożenia dla zdrowia ludzi, zwierząt oraz dla środowiska,
- Przeciwdziałać zniesieniu środków ochrony roślin na obszary i obiekty niebędące celem zabiegu z zastosowaniem tych środków oraz planować stosowanie środków ochrony roślin z uwzględnieniem okresu, w którym ludzie będą przebywać na obszarze objętym zabiegiem.
- Środki ochrony roślin stosuje się zgodnie z zasadami integrowanej ochrony roślin, sprzętem sprawnym technicznie i skalibrowanym.

- Zabiegi z zastosowaniem środków ochrony roślin przeznaczonych dla użytkowników profesjonalnych mogą być wykonywane przez osoby przeszkolone, zgodnie z art. 41 ww. ustawy.
- Profesjonalni użytkownicy środków ochrony roślin są zobowiązani do prowadzenia dokumentacji dotyczącej stosowanych środków ochrony roślin i przechowywania jej przez co najmniej 3 lata.

